

assegurat per la rima en JRoig: «Poc apurà / sa consciència: / per *aparència* / se confessava, / e no cessava / que no bornàs, / e prest tornàs / al natural», JRoig (*Spill*, 4672). No trigà, però, a imposar-se en la llengua la variant *aparença*, única avui acceptable, car, en tot cas, *aparència*, que s'havia propagat bastant en els segles recents, ha de ser netament condemnat com a castellanisme.³

Aparició. *Aparici* tingué llarga vida com a nom de la festa dels Reis, el 6 de gener: com mostra l'ordre de l'enumeració en els *CostTort.*, on va entremig de Cap d'Any i el 22 de gener, dia de Sant Vicenç: «no-s té Cort en negun diumenge del an, ne de la vigília de Nadal tro l'endemà de la Circuncisió, ne el dia d'*Apparici*, ne l dia Sent Vicent ---» (Ol., p. 116): es tracta, doncs, de l'equivalent del gr. *Epiphania* (de *ἐπιφάνω* 'm'aparec'), *aparició* dels Reis d'Orient, o sigui que es tracta d'un prolongament mig-savi del ll. *apparitio* en nominatiu, baix llatí eclesiàstic. Així mateix es troba *aparici* per 'l'Epifania' en les *VidesR* (fº 1 i 35r1); «en la festa --- de Circuncisió de Nostre Senyor, ni de *Apparissi* --- de Pascha ni de Pentacosta», a. 1309 (RLR VIII, 62); *apariat* amb *Ninou*, en doc. de Valls de 1325 (BABL XII, 370). En general ha restat quasi només com a cognom, i sembla haver-se mantingut més temps en vida a Mallorca: «ha justificat aquell, fahent-lo rossegar e scorterar la nit de *Aparici*' 'la nit de Reis', Quadrado (*Forenses y C.*, p. 288); «la vigília de *Perici*» en un doc. de Valldemossa de 1501 (BSAL VIII, 185b).

Comparar, *-èixer*: «en lit ple de xinxes, mor lo pobre, que no gosava *comparar* davant los rics», «vet que ja es <t> citat a *comparar* davant lo jutge: doncs, *apparella-t*», StVicentF (*Quar.*, 112.105; *Serm.* II, 75.13). En la majoria dels casos es tracta de *compareixença* en Dret: «aqueu qui per presumpció de Dret és dit contumaç, ço és que, citat, no *comparec*», pf3. (*CostTort.*, Ol., p. 319); «Mon Déu y sola virtut, / de crims enormes t'acusen, / e tu est *comparagut* / e ninguns, Senyor, t'escusen», FcPrats, a. 1487 (JMBover, *BiEscrBal.* II, 155.11.3). Des de fi de l'Edat Mitjana, *comparar* és reemplaçat, lògicament, per *compareixer*.

Doncs: «*comparexer* en judici sistere in iudicio», «lo qui està obligat --- y ha de *comparexer* quant serà citat --- no *comparexer* a la jornada: deserere vadimonium», OPou (*TbPu.*, 116, 117). És curiós el sentit vulgar que ha pres a Mallorca la locució *tocar compareció* 'anar-se'n' (BDLC XII, 237): sembla que de la idea de 'anar a presentar-se' es va passar a 'deixar el lloc on un es troba o està habitualment'. *Compareixent*; *compareixença*; rars *comparent*, *comparencia*; *compareció*. *Comparsa* [Belv.], pres de l'it. *comparsa* 'acció de compareixer', pròpiament participi pass. de *comparere*.

Descompareixer a les Illes és la forma usada en lloc de 'desapareixer'. De primer ens fa l'efecte d'un italianisme personal (cf. *scomparve* 'ha desaparegut'), però la gran extensió de l'ús d'aquest mot en els escrits més diversos, aviat ens mostra que ha de tenir

arrelament popular a Mall. i totes elles: «—Ara podeu estar segur que aquí ja no hi sortirà més por—. I *descomparegué* p'es forat de sa xemeneia», en una rondalla recollida per l'Arx. Ll. Salvador (p. 239); «travessa el camí, sortint de la vila, Don Bonifaci, y *descompareix* per la dreta», PdAPenya (*IdOr* I, 3); BTorres, *Costa i Llobera* (*IdOr*, p. 16). Però també ho diuen així a les altres dues illes: per ex., Villangómez, *Llibre d'Eivissa*, 212; «*descompareix*: 'desapareixer, fugir sobtadament'», Ferrer Ginart (*Rond. Men.*, 217). És clar que *desapareixer* [DTo. 1647] és la forma d'ús general, i la més recomanable pertot. *Desaparició*.

Transparent: «Turquesa és azul espès; safir és azul *transparent*», OPou (*TbPu.*, 314). Substantivat, per 'cortina poc espessa': «aquell cel-obert, ple de balcons barrats, tots ells velats per *transparentes* de colors esmortuïts», Noller (*Pap.*, 129). *Transparentia* [Belvitges]; «l'herba marina / per les fondes *transparenties* apareix / ---», Costa (*Costa Brava de Mall.*, 9b); *transparentar-se* [Lab. 1840].

1 El trobem en *Blaug*: «vos demane perdó si --- he fet contra vós --- cosa que mal stigués en mi, a *parer* vostre», «sò en *parer* que vós teniu major plaer ---» (§ 4, NCL. I, 43.2), però són en la part que només es conserva en l'ed. modernitzada i avalencianada de 1528: el context més aviat suggereix que Lluïl hi hauria escrit alguna cosa com a *mi par* o *ço-m par*, *donar a parer* o cosa semblant.—2 Aquí, doncs, té un matís com el de 'especiós, d'excellent *aparença*'. Amb això sembla que s'hagi de relacionar un ús no comú, i molt regional, que té en alguns llocs el cast. *aparente*: peculiar, segons sembla, a la ruralia argentina i a l'alt-aragonès extrem-oriental: aquí, entorn de Graus i entre Somontano i Sobrarbe se sent *aparente* en un to francament melioratiu, no pas de dubte: «le voy a indicar una guía *aparente*» per 'excellent, de primer ordre' (1965). Doncs observo quasi el mateix en un clàssic gauchesco de la Pampa (i és curiós que enlloc més tinc coneixement de tal cosa, que en aquests punts tan escampats): «para que durmiera la siesta, el mismo muchacho se comidió a enseñarme un lugar *aparente*, y le estuve de ello tan agradecido ---», Guiraldes, *Don Segundo Sombra*, 84.—3 En el passatge citat de JRoig figura en algunes edicions, però rebutjat per Chabàs i desmentit pel ms. i per totes les antigues (només en les eds. D i E, però són dels Ss. XVIII i XIX).

PARÈSIA, pres del gr. *πάρεσις* 'acció de relaxar. afebliment', derivat de *παρήμι* 'deixo anar, afluïxo'. 'relaxo', i aquest de *τήμι* 'llanço, envio'. □ 1.ª doc.: Corachan, *Dicc. de Medicina*.

DERIV.: *Parètic*. No confondre amb *parestèsia*, derivat de *αἰσθάνεσθαι* 'sentir'.

PARET, del ll. *PARĪES*, -ĪĒTIS, id. □ 1.ª doc.: orígens (*pareds* a. 1091, Balari).

Unes propietats en el terme de Reixac, prop de Montcada «terminantur --- a parte orientis in podium Malad et in *pareds delgades* et usque ad Sctum. Marti